

Helsingfors/Mariehamn 22.5.2024**Nr 11/24****Hänvisning** Ålands lagtings skrivelse
8.4.2024, nr 35/2024.

Till Justitieministeriet

Ärende Utlåtande över landskapslag om ändring av landskapslagen om tillämpning på Åland av lagen om allmänt bostadsbidrag, antagen av lagtinget 8.4.2024.**Landskapslagens huvudsakliga innehåll**

Rikets lag om ändring av lagen om allmänt bostadsbidrag (FFS 1241/2023) innebär ändringar vilkas syfte är att minska de ökade kostnaderna för det allmänna bostadsbidraget. Rikslagen om bostadsbidrag (FFS 938/2014) är gällande på Åland som blankettlag. I rikslagen ändras bl.a. dess 8 § 1 mom. och 16 § 1 mom. Dessa ändringar innebär en sänkning av ersättningsbeloppet på bostadsbidraget och en justering av basrisksjälvandelen. Genom landskapslagen ska nämnda paragrafer i bostadsbidragslagen tillämpas på Åland enligt den lydelse bestämmelserna har 31.3.2024, d.v.s. innan förändringarna träder i kraft i riket. Övriga ändringar i rikslagen blir gällande även på Åland.

I blankettlagen intas även en bestämmelse som medför att justeringar i bostadsbidragen som görs i rikslagstiftningen även blir tillämpliga på Åland. Enligt landskapslagens förarbeten innebär detta att rikets lag om indexjustering åren 2024–2027 (FFS 1296/2023) görs gällande på Åland. Enligt nämnda rikslag justeras inte beloppet för det allmänna bostadsbidraget och ett flertal andra förmåner avseende folkpensionsindex och levnadsindex under åren 2024–2027.

Lagstiftningsbehörigheten

Syftet med det allmänna bostadsbidraget är att sänka boendeutgifterna för hushåll med låga inkomster och garantera en skälig boendenivå. Landskapslagen gäller härvid socialvård, som utgör landskapsbehörighet enligt 18 § 13 punkten i självstyrelselagen. Landskapslagen berör även landskap-

ets myndigheter samt kommunernas förvaltning på vilka områden lagstiftningsbehörigheten tillkommer landskapet enligt 18 § 1 och 4 punkterna i självstyrelselagen.

Jämlikt självstyrelselagens 27 § 1 punkt utgör stiftande, ändring och upphävande av grundlag samt avvikelse från grundlag riksbehörighet. Rätten till social trygghet regleras i grundlagen. Enligt 19 § i grundlagen har alla som inte förmår skaffa sig den trygghet som behövs för ett människovärdigt liv rätt till oundgänglig försörjning och omsorg. Det allmänna skall också främja vars och ens rätt till bostad och möjligheter att själv ordna sitt boende. Det allmänna bostadsbidraget är avsett att förverkliga rätten till social trygghet enligt grundlagens 19 §. I övrigt hänvisar ÅD till grundlagsutskottets utlåtande (GrUU 14/2023 rd).

De i landskapslagen intagna avvikelserna från rikslagen innebär att några av de förändringar som görs i riket inte blir tillämpliga i landskapet. Ålandsdelegationen konstaterar att den aktuella rikslagstiftningen har antagits i vanlig lagstiftningsordning och de avvikelser som görs genom landskapslagen är till fördel för förmånstagarna. I landskapets behörighet gällande socialvården ingår att med beaktande av nämnda grundlagsbestämmelse besluta om villkoren för erhållande av bostadsbidraget, förmånernas storlek samt om eventuella indexjusteringar av stödbeloppen.

Datumet för lagens ikraftträdande har i enlighet med 20 § 2 mom. självstyrelselagen lämnats öppet för landskapsregeringen att bestämma.

Ålandsdelegationens utlåtande

Ålandsdelegationen finner att landskapslagen faller inom landskapets lagstiftningsbehörighet.

Närvarande Ordföranden Holm-Johansson, ledamöterna Dahlén, Lampi, Leino-Sandberg och Siitari.

På Ålandsdelegationens vägnar:

Marine Holm-Johansson
ordförande

Henrik Lindeman
sekreterare